

.10š10. -8. 08. 2016 ...štd.
Osoh...i po "u

Toto rozhodnutí n3 ;ylo právní moci:	
výrok	dne 29. 08. 2016
výrok	dn: ... 2. 10. 2016
i , n 8. 11. 2016	
ii	
dne

6 Tdo 759/2016-35

U S N E S E N Í

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání konaném dne 29. 6. 2016 o dovolání, které podal obviněný **J. V.**, nar. XXX v XXX, trvale bytem XXX, t. č. ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Valdice, proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 1. 2016, sp. zn. 6 To 607/2015, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Bruntále pod sp. zn. 2 T 110/2014, **t a k t o :**

Podle § 265i odst. 1 písm. f) tr. ř. se dovolání obviněného **J. V.** **o d m í t á .**

O d ů v o d n ě n í :

I.

1. Rozsudkem Okresního soudu v Bruntále ze dne 6. 11. 2015, sp. zn. 2 T 110/2014, byl obviněný **J. V.** (dále jen „obviněný“) uznán vinným zvlášť závažným zločinem znásilnění podle § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku v jednočinném souběhu s přečinem soulože mezi příbuznými podle § 188 tr. zákoníku. Uvedených trestných činů se podle skutkových zjištění jmenovaného soudu dopustil tím, že „*přesně nezjištěného dne v měsíci dubnu 2011 v odpoledních hodinách v XXX, okres XXX, ve společně obývaném bytě na ul. XXX, odvedl svou dceru K. P., roč. XXX, do ložnice, kde měl na počítači puštěný pornografický film, dceru si posadil na klín s tím, že v Rusku je normální sex mezi členy rodiny, a když chtěla poškozená vstát, držel ji kolem pasu a snažil se položit si ruku dcery na svůj klín se ztopořeným penisem, což poškozená odmítla a odešla z ložnice do kuchyně, kam za ní obžalovaný po několika minutách přišel, uchopil ji za ruku a odvedl do ložnice, kde ji povalil na postel, nalehl na ni, snažil se ji líbat na tvář, čemuž se poškozená bránila uhýbáním hlavy, obžalovaný jí svlékl kalhoty a spodní prádlo a sobě spodní prádlo, otočil ji na břicho a zezadu na ní vykonal soulož a následně ji donutil, aby ho orálně uspokojila, kdyji chytl za hlavu, kterou si dal mezi své nohy, do úst jí vsunul penis, kterým pohyboval až do své ejakulace, přičemž poškozená se aktivněji nebránila s ohledem na svou tělesnou konstituci, kdy měří toliko 140 cm a vážila cca 50 kg, kdežto obžalovaný měří 180 cm a vážil cca 100 kg, když s ohledem na nečekanou situaci a z obav nebyla schopna reagovat najednání obžalovaného, čehož tento využil.*“

2. Za tyto trestné činy byl obviněný odsouzen podle § 185 odst. 2 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 2 tr. zákoníku za zbíhající se přečin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání tří let, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku zařazen do věznice s dozorem. Dále mu byl podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel v trvání dvou let.

3. O odvolání, které proti tomuto rozsudku podal obviněný, rozhodl ve druhém stupni Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 21. 1. 2016, sp. zn. 6 To 607/2015, tak, že je podle § 256 tr. ř. zamítl.

II

4. Proti citovanému usnesení Krajského soudu v Ostravě podal obviněný dovolání, v němž uplatnil dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g), neboť rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

5. V první části odůvodnění svého mimořádného opravného prostředku vyjádřil přesvědčení, že v jeho věci byl dán extrémní nesoulad mezi provedeným dokazováním a zjištěným skutkovým stavem. Tvrzení obviněného, že „Jednoho dne“ přišel domů silně opilý, šel si lehnout s tím, že po procitnutí vedle něho ležela nahá poškozená K. P. (dále jen „poškozená“), která mu usmívajíc se sdělila, že spolu spali, načež obviněný spal dál a nevěnoval tomu větší pozornost, odvolací soud zhodnotil jako zcela účelovou, neboť obviněný ji přednesl až po změně obhájce v odvolacím řízení, ačkoliv trestní řízení bylo vedeno od března 2014. Odvolací soud se tak podle obviněného nevypořádal s jeho obhajobou vyčerpávajícím způsobem. Dále obviněný namítl, že telefonní nahrávku, zaznamenávající rozhovor mezi ním a poškozenou, odvolací soud označil za stěžejní důkaz (vedle výpovědi poškozené) a vytrhl z ní pouze části vypovídající o vině obviněného, resp. o skutkovém ději odpovídajícím skutkové větě rozsudku soudu prvního stupně, přičemž takový postup je v rozporu se zásadou zjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností a zásadou volného hodnocení důkazů. Obviněný se domnívá, že z uvedeného rozhovoru není zřejmé, že by se k trestné činnosti doznal, avšak podle názoru odvolacího soudu je zřejmé, že k sexuálnímu incidentu, jenž poškozená popisovala ve svých výpovědích, skutečně došlo. Z nahrávky však podle obviněného vyplývá toliko skutečnost, že mezi ním a poškozenou došlo k sexuálnímu styku v době, kdy byl zcela opilý, neboť si z uvedeného nic nepamatuje. Nebylo navíc fakticky možné, aby v tak podnapilém stavu měl (podle tvrzení poškozené) sledovat porno, následně poškozenou odvést do ložnice, kde se měl snažit položit její ruku na svůj klín se ztopořeným penisem, dále pro ni poté, co odešla, dojít do kuchyně, odvést ji znovu do ložnice a tam ji násilím přinutit k sexuálnímu styku. Podle obviněného se tak odvolací soud absolutně nezabýval rozpory mezi zjištěným skutkovým stavem a uvedenou nahrávkou, takže dovoláním napadené rozhodnutí zatížil extrémním nesouladem mezi provedeným dokazováním a vykonanými skutkovými zjištěními.

6. Z další části dovolání se podává, že odvolací soud se dostatečně nevypořádal s námitkou obviněného, že ze skutkové věty popsané ve výroku rozsudku soudu prvního stupně nevyplývá žádný znak násilí, jelikož podle názoru obviněného tato popisuje pouze běžně představitelný průběh sexu. Poškozená totiž měla několik možností se bránit, zejména při provádění orálního sexu, když se mohla pokusit odejít, nebo alespoň nespolutracovat, což však neučinila a svůj nesouhlas ani nijak neprojevila. Obviněný nadto podotkl, že skutečnost, že „muž drží ženu za hlavu při provádění orálního sexu, není automaticky znakem násilí, naopak to některé ženy vyžadují“. Ohledně znaku zneužití bezbrannosti (soud prvního stupně podle právní věty výrokové části svého rozhodnutí

a také v jeho odůvodnění dovedl rovněž naplnění tohoto zákonného znaku trestného činu podle § 185 odst. 1 tr. zákoníku) obviněný uvedl, že by musel být přinejmenším srozuměn s tím, že se poškozená v takovém stavu nachází. Takový stav poškozené však nebyl podle obviněného nijak prokázán a ani jej nemohl nijak poznat, zvláště když poškozená v sexuálním jednání „participovala“ a svou bezbrannost vyvrátila také tvrzením, že „ucukla“, když se jí obviněný pokusil dát její ruku na svůj penis, načež v okamžiku odešla z místnosti. Tím, kdo se nacházel ve stavu bezbrannosti, byl naopak z důvodu silné podnapilosti sám obviněný.

7. Nad rámec uvedené argumentace obviněný namítl, že odvolací soud se vůbec nezabýval v odvolání navrženými důkazy v podobě telefonických nahrávek mezi poškozenou a jeho družkou P. G., které měly svědčit o motivaci poškozené k nepravdivému nařčení o jejím znásilnění z důvodu zášti vůči jeho družce, neboť tyto by podle odvolacího soudu v žádném případě nepřispěly k objasnění trestné činnosti obviněného.

8. Z těchto důvodů navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 1. 2016, sp. zn. 6 To 607/2015, a aby zrušil též vadné řízení tomuto rozhodnutí předcházející, tzn. rozsudek Okresního soudu v Bruntále ze dne 6. 11. 2015, sp. zn. 2 T 110/2014. Dále navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265m odst. 1 tr. ř. rozhodl tak, že obviněného sám zproští obžaloby, nebo podle § 265/ odst. 1 tr. ř. tak, že po zrušení dovoláním napadeného rozhodnutí přikáže věc příslušnému soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

9. K podanému dovolání se vyjádřila státní zástupkyně činná u Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „státní zástupkyně“), podle níž námitky vyjádřené v dovolání uplatnil obviněný již v rámci své obhajoby, jakož i svého odvolání. Odkázala přitom na rozhodnutí odvolacího soudu, který se námitkami obviněného náležitě a dostatečně podrobně zabýval a jehož závěry jsou logické a plně vycházející z obsahu provedeného dokazování a zároveň akcentovala, že Nejvyšší soud v takovém případě nemá povinnost ani důvod znovu přezkoumávat důvodnost námitek uplatněných již v řízení o řádném opravném prostředku. Nadto státní zástupkyně dodala, že obviněný je ze svého jednání usvědčován nejen výpovědí poškozené, ale i výpovědí její matky a zvukovou nahrávkou rozhovoru mezi ním a poškozenou, přičemž to byl obviněný, kdo volal poškozené, což protirečí jeho tvrzení, že se ze strany poškozené jednalo o provokaci. K uplatněnému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., státní zástupkyně uvedla, že obviněný ve skutečnosti uplatnil primárně skutkové námitky, neboť soudům vytýkal zejména způsob hodnocení důkazů, které mělo podle jeho názoru vyznít výrazně v jeho prospěch, takové výhrady však nesměřují proti právnímu posouzení věci a jako takové nevyhovují žádnému ze zákonných důvodů dovolání.

10. Vzhledem k těmto skutečnostem státní zástupkyně navrhla, aby Nejvyšší soud dovolání podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. odmítl, protože bylo podáno z jiných důvodů, než jsou vyjmenovány v § 265b tr. ř. Současně navrhla, aby Nejvyšší soud v souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. učinil rozhodnutí v neveřejném zasedání. S rozhodnutím věci v neveřejném zasedání souhlasila i pro případ jakéhokoli jiného nežli výše navrhovaného rozhodnutí Nejvyššího soudu [§ 265r odst. 1 písm. c) tr. ř.].

III.

11. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) především zkoumal, zda je výše uvedené dovolání přípustné, zda bylo podáno včas a oprávněnou osobou, zda má všechny obsahové a formální náležitosti a zda poskytuje podklad pro věcné přezkoumání napadeného rozhodnutí či zda tu nejsou důvody pro jeho odmítnutí. Dospěl přitom k následujícím závěrům.

12. Dovolání proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 1. 2016, sp. zn. 6 To 607/2015, je přípustné z hlediska ustanovení § 265a odst. 1, 2 písm. h) tr. ř. Obviněný je osobou oprávněnou k podání dovolání podle § 265d odst. 1 písm. b) tr. ř. Dovolání, které splňuje náležitosti obsahu dovolání podle § 265f odst. 1 tr. ř., podal prostřednictvím svého obhájce, tedy v souladu s ustanovením § 265d odst. 2 tr. ř., ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 tr. ř. a na místě určeném tímž zákonným ustanovením.

13. Protože dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř., bylo dále zapotřebí posoudit otázku, zda konkrétní argumenty, o něž se dovolání opírá, lze podřadit pod (uplatněný) důvod uvedený v předmětném zákonném ustanovení.

14. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. Skutkový stav je při rozhodování o dovolání hodnocen v zásadě pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Dovolací soud musí – s výjimkou případu tzv. extrémního nesouladu – vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen především ve výroku odsuzujícího rozsudku, a je povinen zjistit, zda je právní posouzení skutku v souladu s vyjádřením způsobu jednání v příslušné skutkové podstatě trestného činu s ohledem na zjištěný skutkový stav.

15. Nejvyšší soud dále zdůrazňuje, že ve smyslu ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř. je dovolání mimořádným opravným prostředkem určeným k nápravě výslovně uvedených procesních a hmotně právních vad, ale nikoli k revizi skutkových zjištění učiněných soudy prvního a druhého stupně ani k přezkoumávání jimi provedeného dokazování. Těžiště dokazování je totiž v řízení před soudem prvního stupně a jeho skutkové závěry může doplňovat, popřípadě korigovat jen soud druhého stupně v řízení o řádném opravném prostředku (§ 259 odst. 3, § 263 odst. 6, 7 tr. ř.). Tím je naplněno základní právo obviněného dosáhnout přezkoumání věci ve dvoustupňovém řízení ve smyslu čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a čl. 2 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě.

16. Ze skutečností výše uvedených vyplývá, že východiskem pro existenci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. jsou v pravomocně ukončeném řízení stabilizovaná skutková zjištění vyjádřená především v popisu skutku v příslušném výroku

rozhodnutí ve věci samé, popř. i další soudem (soudy) zjištěné okolnosti relevantní z hlediska norem hmotného práva (trestního, ale i jiných právních odvětví). Obecně platí, že obsah konkrétně uplatněných námitek, o něž se opírá existence určitého dovolacího důvodu, musí věcně odpovídat zákonnému vymezení tohoto dovolacího důvodu podle § 256b tr. ř., nestačí jen formální odkaz na příslušné ustanovení obsahující některý z dovolacích důvodů.

IV.

17. V posuzované věci však podstatná část námitek obviněného směřuje do oblasti skutkové a procesní. Obviněný soudům obou stupňů vytýká nesprávné hodnocení provedených důkazů a vadná skutková zjištění, přičemž předkládá vlastní skutkový hodnotící závěr, že se ve výroku rozsudku soudu prvního stupně specifikovaného skutku nedopustil. Ve vztahu k důkaznímu postupu odvolacího soudu namítá také neprovedení jím navržených důkazů. V převážné míře právě z uvedených skutkových a procesních výhrad vyvozuje závěr o nesprávném právním posouzení skutku.

18. Obviněný tedy v uvedeném směru nenamítá rozpor mezi skutkovými závěry (vykonanými soudy po zhodnocení důkazů) a užitou právní kvalifikací, ani jiné nesprávné hmotně právní posouzení soudy zjištěných skutkových okolností. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. spatřuje do značné míry v porušení procesních zásad vymezených zejména v ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř. Takové námitky pod výše uvedený (ani jiný) dovolací důvod podřadit nelze.

19. Nejvyšší soud přesto považuje za vhodné se alespoň stručně vyjádřit k námitce obviněného o extrémním nesouladu mezi provedenými důkazy a vykonanými skutkovými zjištěními, o níž obviněný částečně opřel důvod svého dovolání ve smyslu § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. V obecné rovině lze uvést, že o extrémní nesoulad (rozpor) mezi skutkovými zjištěními a provedenými důkazy se jedná v těch případech, když učiněná skutková zjištění postrádají obsahovou spojitost s důkazy, dále když skutková zjištění soudů nevyplývají z důkazů při žádném z logicky přijatelných způsobů jejich hodnocení, nebo když skutková zjištění soudů jsou opakem toho, co je obsahem provedených důkazů.

20. Namítaný extrémní nesoulad obviněný odůvodnil zejména tím, že z telefonické nahrávky rozhovoru mezi ním a poškozenou vyplývá toliko skutečnost, že k sexuálnímu styku mezi ním a poškozenou došlo, avšak že obsah nahrávky nevypovídá o skutkovém ději tak, jak je popsán ve výroku rozsudku soudu prvního stupně. Z jeho výpovědi, jako i z předmětné nahrávky, lze podle jeho názoru dovodit, že pohlavní styk mezi ním a poškozenou byl oboustranně konsenzuální. S touto obhajobou obviněného, uplatňovanou od odvolacího řízení po změně obhájce, se vypořádal již odvolací soud, který ji označil za „účelovou, neboť s touto obhajobou doposud obžalovaný, byť trestní řízení je vedeno od března 2014, nepřišel“ (viz str. 6 – 7 rozhodnutí odvolacího soudu). Nejvyšší soud k tomu dodává, že skutek vymezený ve výroku nalézacího soudu logicky vyplývá nejen z obsahu předmětné nahrávky, ale zejména z výpovědi poškozené a z provedených znaleckých posudků (které mimo jiné potvrdily její obecnou i specifickou věrohodnost s tím, že její výpovědi vykazují základní znaky „skutečně prožitého“, viz č. 1. 140 spisu). V kontextu uvedeného je třeba zmínit, že soudy obou stupňů si byly vědomy důkazní situace a z odůvodnění jejich rozhodnutí je zřejmé, jak hodnotily provedené důkazy a k jakým závěrům přitom dospěly - je zjevná logická návaznost mezi provedenými důkazy, jejich

hodnocením (neodporujícím ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř.), učiněnými skutkovými zjištěními relevantními pro právní posouzení a zásadně (s výjimkou níže uvedenou) i přijatými právními závěry.

21. S ohledem na shora uvedené tedy nelze vyvodit závěr, že by mezi vykonanými skutkovými zjištěními a provedenými důkazy byl dán extrémní nesoulad. Rozhodnutí soudů nižších stupňů nevybočila z mezí daných ustanovením § 125 odst. 1 tr. ř., resp. § 134 odst. 2 tr. ř., tudíž jim nelze vytýkat svévoli. Není přitom úkolem Nejvyššího soudu jako soudu dovolacího, aby jednotlivé důkazy znovu reprodukoval, rozebíral, porovnával, přehodnocoval a vyvozoval z nich nějaké vlastní skutkové závěry. Určující je, že soudy nižších stupňů dostatečně vyložily své hodnotící úvahy a že mezi jejich skutkovými zjištěními na straně jedné a provedenými důkazy na straně druhé není extrémní nesoulad (rozpor) ve shora vymezeném pojetí dán.

22. Činí-li za této situace obviněný kroky ke zpochybnění skutkových zaveru a vyvozuje-li z toho vadnost právního posouzení skutku, resp. jiné nesprávné hmotně právní posouzení, pak je nutno zdůraznit, že jde o námitky z pohledu uplatněného dovolacího důvodu irelevantní. V této souvislosti lze zmínit usnesení Ústavního soudu ze dne 4. 5. 2005, sp. zn. II. ÚS 681/04, podle něhož *právo na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod není možno vykládat tak, že garantuje úspěch v řízení či zaručuje právo na rozhodnutí, jež odpovídá představám obviněného. Uvedeným základním právem je „pouze“ zajišťováno právo na spravedlivé soudní řízení, v němž se uplatní všechny zásady soudního rozhodování podle zákona v souladu s ústavními principy.*

23. Ve vztahu k námitce neprovedení v odvolání navržených důkazů v podobě telefonických nahrávek mezi poškozenou a jeho družkou P. G. z důvodu jejich nadbytečnosti Nejvyšší soud připomíná, že ačkoliv soud není povinen provést všechny navržené důkazy (k tomu srov. náleze ve věci sp. zn. III. ÚS 150/93, Sběrka nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 2, náleze č. 49), z *hlediska práva na spravedlivý proces musí jeho rozhodnutí i v tomto směru respektovat klíčový požadavek na náležitě odůvodnění ve smyslu ustanovení § 125 odst. 1 tr. ř. nebo § 134 odst. 2 tr. ř.* (k tomu srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 28. 6. 2008, sp. zn. III. ÚS 1285/08, str. 3). Odvolací soud odůvodnil neprovedení navržených důkazů tím, že tyto prokazatelně neměly souvislost s inkriminovanou událostí a v žádném případě by k objasnění trestné činnosti obviněného ničím nepřispěly, neboť se jednalo o důkazy týkající se vztahu poškozené k družce obviněného, jenž byl již dostatečně prokázán a jenž nebyl důvodem šetření ve věci obviněného (viz str. 9 napadeného usnesení). Sám obviněný přitom v podaném mimořádném opravném prostředku uvedl, že jím navržené důkazy skutečně nevypovídají nic o skutku, který je předmětem obžaloby, ale mají „*vysokou vypovídací hodnotu ohledně věrohodnosti a motivace poškozené*“. K tomu Nejvyšší soud pouze stručně poznamenává, že věrohodnost i motivace poškozené byly v dané věci dostatečně objasněny již znaleckými posudky provedenými v řízení před soudem prvního stupně. Tyto (jak naznačeno výše) potvrdily věrohodnost poškozené a v jejím vztahu vůči obviněnému nebyly zjištěny žádné „*postojové kvality mstivosti*“ (viz č. 1. 139, 342 spisu). Se zřetelem k těmto skutečnostem netrpělo řízení vadou v podobě opomenutých důkazů.

24. Pokud by bylo dovolání podáno jen z výše uvedených důvodů, bylo by nutno je odmítnout podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. s tím, že jde o dovolání, které bylo podáno z jiného důvodu, než je uveden v § 265b odst. 1 tr. ř. Obviněný však také namítl, že skutek tak, jak je popsán ve výroku rozsudku soudu prvního stupně, nevykazuje znak násilí jakožto znak skutkové podstaty trestného činu znásilnění podle § 185 odst. 1 tr. zákoníku. Takovou námitku lze označit z pohledu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. za formálně právně relevantní.

25. Za násilí ve smyslu § 185 odst. 1 alinea 1 tr. zákoníku se považuje použití fyzické síly k překonání nebo zamezení kladeného nebo očekávaného odporu, přičemž násilí musí být prostředkem nátlaku na vůli napadeného. Není podmínkou, aby napadený poškozený kladl odpor, např. když si je vědom fyzické převahy útočníka nebo útočnicků a z obavy před dalším násilím odpor raději vůbec neprojevuje a plně se podrobuje vůli pachatele (srov. Šámal, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 – 421. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, str. 1729).

26. V této souvislosti lze zmínit také závěry Nejvyššího soudu vyjádřené v jeho usnesení ze dne 2. 4. 2015, sp.zn. 3 Tdo 1549/2014. V této věci dovolatel rovněž namítl absenci znaku násilí ve smyslu ustanovení § 185 tr. zákoníku, k čemuž Nejvyšší soud uvedl, že „*zcela jistě nelze způsob, jakým oběť reaguje za situace, kdy se stává obětí znásilnění či jakéhokoli útoku sexuální povahy, striktně škatulkovat, resp. předpokládat, že oběť se zachová určitým způsobem. Je zřejmé, že poškozená reagovala způsobem méně aktivním, kdy lze předpokládat, že se tak stalo s ohledem na její věk, nezkušenost a zejména pak skutečnost, že osobou, která se uvedeného jednání dopustila, byla osoba, kterou znala po delší dobu, které důvěřovala a které byla svěřena do péče.*“ Z citovaného usnesení se k vymezení znaku násilí dále podává, že „*obviněný jí (poškozenou) nedržel a nedržel jí ani pusu, aby nekřičela, ... Pro vykonání soulože však na poškozenou nalehl. Zde je třeba vycházet z celkového kontextu popisovaného jednání. Poškozené bylo v době spáchání skutku čerstvých 14 let, kdy její tělesná konstituce odpovídala věku. Obviněný je muž s výškou 182 cm a váhou překračující 100 kg ... Pokud muž uvedené tělesné konstituce nalehne na ženu s tělesnou konstitucí, kterou měla poškozená, je zřejmé, že samotná váha těla poškozeného, tedy využití jeho fyzické síly v podstatě pasivním způsobem, znemožňuje osobě ležící pod ním účinnou obranu. Obviněný tak váhou vlastního těla zamezil vážně míněnému odporu poškozené, která neměla fyzickou sílu na to, aby se z pod těla obviněného vyprostila. To, že se poškozená, jak uvedeno výše, v podstatě k aktivnímu odporu nezmohla, na tomto závěru ničeho nemění.*“

27. S ohledem na shora uvedené Nejvyšší soud ke skutku vymezenému ve výroku rozsudku nalézacího soudu konstatuje, že z tohoto lze dovodit znak násilí ve smyslu § 185 odst. 1 alinea 1 tr. zákoníku. K námitce obviněného, že poškozená nevyužila možnosti bránit se jeho jednání nebo alespoň nespolupracovat, Nejvyšší soud znovu připomíná, že odpor kladený poškozeným není nezbytnou podmínkou naplnění znaku násilí podle § 185 odst. 1 alinea 1 tr. zákoníku. Je však potřebné prokázat, že poškozený si byl vědom fyzické převahy pachatele a z obavy před dalším násilím odpor raději vůbec neprojevil a plně se podrobil jeho vůli, přičemž takový závěr se výslovně podává i z výroku rozsudku soudu prvního stupně. Vzhledem k fyzické konstituci obviněného značně přesahující tělesné rozměry poškozené tudíž tento svým jednáním, zejména když poškozenou povalil na

postel, nalehl na ni, svlékl ji, otočil na břicho, vykonal na ní soulož a poté ji donutil, aby ho orálně uspokojila, kdy ji chytl za hlavu, kterou si dal mezi své nohy a do úst jí vsunul penis, kterým pohyboval až do své ejakulace, přičemž poškozená se z důvodu vědomí fyzické převahy obviněného aktivněji nebránila, poškozenou násilím donutil k souloži a následně i k jinému pohlavnímu styku provedenému způsobem srovnatelným se souloží, čímž naplnil skutkovou podstatu trestného činu znásilnění podle § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku.

28. Nejvyšší soud k tomu dodává, že přítomnost znaku násilí ve výše uvedeném smyslu byla řádně prokázána jednak na základě výpovědi samotné poškozené a na základě provedených znaleckých posudků, ale i z obsahu nahrávky rozhovoru mezi poškozenou a obviněným, když k jeho „obhajobě“ stran stíhaného skutku, že „člověk někoho zbije, prostě roztrhá“ poškozená uvedla, že „já jsem se nebránila, abys mě neroztrhal“. Lze rovněž připomenout i skutečnost vyplývající z předmětné nahrávky, na níž opakovaně poukazovaly již soudy nižších stupňů, že obviněný nepopřel, že mezi ním a obviněnou došlo k sexuálnímu styku, popíral pouze užití násilí v naznačeném smyslu, že poškozenou „nezbil, ani neroztrhal“.

29. Nejvyšší soud pak považoval za potřebné vyjádřit se k dovolací námitce stran znaku zneužití bezbrannosti, který podle obviněného nebyl nijak prokázán a s kterým ani nemohl být srozuměn. Byť tato námitka směřuje převážně do oblasti skutkových zjištění, lze sjistou mírou tolerance dovodit, že se dotýká i správnosti právního posouzení skutku vymezeného ve výroku rozsudku nalézacího soudu právě ohledně naplnění uvedeného znaku ve smyslu § 185 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku.

30. Znak bezbrannosti, jakožto součást objektivní stránky trestného činu znásilnění podle § 185 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku, je chápán v poměrně širokém smyslu a může být naplněn ve třech případech. Prvně se může jednat o tzv. *absolutní bezbrannost*, kdy si oběť vůbec neuvědomuje, co se s ní děje, a proto ani nemůže hodnotit situaci, ve které u ní dochází k pohlavnímu styku s pachatelem (např. kvůli stavu bezvědomí, silného oblužení alkoholem apod.). Znak bezbrannosti je dále naplněn v případě tzv. *psychické bezbrannosti*, v důsledku níž oběť nechápe, co se po ní požaduje, nebo není způsobilá vůbec domyslet a vyhodnotit důsledky jednání pachatele, a to z důvodu její nedostatečné duševní a rozumové schopnosti (např. u dětí, osob mentálně zaostalých apod.). V posledním případě se může jednat o tzv. *fyzickou bezbrannost*, kdy oběť není schopna vzdorovat nepřijatelnému chování pachatele pro nedostatek tělesných sil a schopností (např. osoba spoutaná, ochrnutá apod.) [srov. Šámal, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 – 421. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, str. 1840].

31. Z těchto hledisek Nejvyšší soud dovozuje, že skutek vymezený ve výroku rozsudku Okresního soudu v Bruntále ze dne 6. 11. 2015, sp. zn. 2 T 110/2014, nevykazuje znak bezbrannosti ve smyslu § 185 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku, jelikož poškozená se s ohledem na shora uvedené nenacházela ve stavu absolutní, psychické, ani fyzické bezbrannosti. V návaznosti na tuto skutečnost se Nejvyšší soud zabýval otázkou, zda takové nesprávné právní posouzení skutku popsaného ve výroku soudu prvního stupně může mít zásadní vliv na postavení obviněného nebo zda je toto po právní stránce zásadního významu.

32. Objektivní stránka trestného činu znásilnění je podle § 185 odst. 1 tr. zákoníku dána buď v případě, že pachatel jiného násilím nebo pohrůzkou násilí nebo pohrůzkou jiné těžké

újmý donutí k pohlavnímu styku (§ 185 odst. 1 alinea 1 tr. zákoníku) anebo v případě, že pachatel k takovému činu zneužije jeho bezbrannosti (§ 185 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku). Jazykovo-logickým výkladem tohoto ustanovení lze jednoduše dojít k závěru, že ke spáchání trestného činu znásilnění podle § 185 odst. 1 tr. zákoníku postačuje naplnění jednoho z alternativně vymezených znaků jeho objektivní stránky. V nyní posuzované věci byl jednáním obviněného, tak jak bylo vymezeno v popisu skutku ve výroku rozsudku nalézacího soudu, naplněn znak „donucení násilím“ a absence znaku „zneužití bezbrannosti“ tudíž nemá na konečný závěr o spáchání trestného činu znásilnění podle § 185 odst. 1 tr. zákoníku žádný vliv. Nejvyšší soud tak uzavírá, že nesprávné právní posouzení uvedeného skutku v části, která tento kvalifikuje jako zneužití bezbrannosti, nemůže proto nijak ovlivnit postavení obviněného a nemá zásadní význam ani po právní stránce.

33. Podle § 265i odst. 1 písm. f) tr. ř. Nejvyšší soud dovolání odmítne, je-li zcela zřejmé, že projednání dovolání by nemohlo zásadně ovlivnit postavení obviněného a otázka, která má být z podnětu dovolání řešena, není po právní stránce zásadního významu. Z výše stručně (§ 265i odst. 2 tr. ř.) rozvedených důvodů Nejvyšší soud podle citovaného ustanovení zákona dovolání obviněného jako celek odmítl. Učinil tak v souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. v neveřejném zasedání.

Poučení: Proti rozhodnutí o dovolání není svýjimkou obnovy řízení opravný prostředek přípustný (§ 265n tr. ř.).

V Brně dne 29. 6. 2016

JUDr. Vladimír Veselý v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Eva Veškrnová

